

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XCIII. Solemnitates ad testamentum requisitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

955 Præterea Sempronii injustitia manifesta videtur, in eo quod licet recambii onus forte non deducat in pactum, dum cambium, seu pecuniam Placentiæ recipiendam offert Titio, sciens Titium eâ ibi non indigere: ad istud nihilominus onus moraliter, & in effectu ipsum cogit, ut avarum animum suum, duplici lucro inhiantem, pascat, dum postulatam summam aliter dare non vult, nisi per cambium ad Placentiam, sciens sic datam sublevandæ Titii necessitati proficuum esse non posse, nisi rursus Placentiâ Leodium trajiciatur. Atqui perinde injustum est cambio recambii onus adjicere morali coactione, quam illud adjicere pacto. Quod certum est, salvâ justitiâ, fieri non posse: ut pote quæ non permittit contractui propriam æqualitatem, propriaque onera habenti, aliud onus indebitum pretio æstimabile superaddere, nisi onus istud aliunde compensetur. Videnda quæ in simili dicta sunt de eo qui petenti mutuum vendit aliquid cum pacto retrovenditionis. Videndus item sanctus Antoninus 3. p. tit. 8. c. 3. §. de negotiatoribus, ubi sic: *Campfor committit usuram, si principaliter intendit exercere tale munus, quod cambium vocat, non ut serviat, sed ut magis lucretur: quia magis per viam illam lucratur, quam per viam negotiationis, & intentio lucri ex mutuo, implicito vel explicito, facit usurarium.*

CAPUT XCII.

Definitio testamenti, ejusque species.

956 **T**estamentum I. *testamentum ff. de testamentis, definitur, voluntatis nostræ justa sententia, de eo quod quis post mortem suam fieri vult.*

Dicitur 1°. *justa sententia, seu dispositio: quia ad testamenti valorem necesse est ut eo serventur conditiones jure requisitæ, v. g. numerus testium, &c.*

2°. *voluntatis nostræ: quia testari non possunt, qui suæ voluntatis, sui que juris non sunt, ut mancipia, filii-familias, infensati, prodigi, & quicumque sub aliena sunt potestate.*

3°. *de eo quod post mortem suam fieri vult: quia, ut valeat Testamentum, mors necesse est intercedat testatoris, Hebr. 9. utpote cujus voluntas usque ad mortem ambulatoria est, & revocabilis, ut dicitur L. 4. ff. de adimend. vel transferend. legat.*

957 Hinc constat, testamentum esse dispositionem, & quasi contractum ultimæ voluntatis. Ultimæ namque voluntatis species sunt testamentum, codicillus, legatum, fidei commissum, & donatio causâ mortis. Quatuor posteriores dici etiam solent species testamenti: quia sunt justa voluntatis nostræ sententia de eo quod post mortem nostram fieri desideramus.

Codicillus est ultimæ voluntatis dispositio, quâ circa testamentum aliquid explicatur, demittitur, additur, aut aliter immutatur, citra hæredis institutionem.

Circa hoc tamen est advertendum, quod licet testamentum de jure communi in hoc differat à codicillo; moribus tamen nostris testamentum in Belgio nullam requirit hæredis institutionem. Quippe *sine hesitatione tenendum est* (ait Clarissimus Stockmansius decif. 2.) *etiam valere testamentum sine aliqua hæredis institutione, adeo ut hodie non distinguatur inter testamentum & codicillum, consueto jure utriusque ultimæ voluntatis, & dicitur communiter, omnia testamenta esse codicillata; adeo ut si quis condat testamentum, nullo hærede instituto, valebit ut codicillus: si vero codicillus, instituto hærede, valebit ut testamentum.* Ita etiam Gudelinus de jure noviss. l. 2. c. 5.

959 **L**egatum est ultimæ voluntatis dispositio, quâ testator aliquid alteri ab hærede directè donat de re, quæ aliâs hæredis foret.

Fidei commissum est ultimæ voluntatis dispositio, quâ testator sui hæredis, vel legatarii fidei committit aliquid tradendum alteri. Differt à legato, quod per illud aliquid alteri solùm detur indirectè, & mediatè, mediante scilicet hærede, vel legatario.

960 **T**estamentum dividitur etiam in clausum & apertum; in solemne, & non solemne. *Clausum* dicitur, quod fit quidem in scriptis, sed secretò à testatore, vocatis ad illud Notario & testibus, testamenti contentum ignorantibus iis, quibus traditur approbandum. *Apertum*, seu nuncupativum, est quod fit præsentibus testibus, sed sic ut ipsis apertè contentum declaretur.

Solemne, vel non solemne dicitur, prout habet vel non habet solemnitates jure requisitas.

961 **T**estamentorum cognitionem Anselmo Trib. c. 26. dicit toto ferè Belgio spectare ad Episcopum, exceptâ Hannoniâ, in qua Archiepiscopus Cameracensis cognoscit de testamentis Clericorum, de Laicorum testamentis Judex sæcularis.

CAPUT XCIII.

Solemmitates ad testamentum requisitæ.

962 **J**ure communi necesse est ut ei subscribant septem testes, masculi, & puberes, ad id rogati, simul concurrentes, & ipse etiam testator ei subscribat (si sciat scribere) & hæredem directè instituat, & nullum liberorum excludat, nisi legitime ex hæredatum. L. 2. Instit. tit. 10. §. ult. & L. si unus Cod. de testam. L. hac consultissima §. per nuncupationem Cod. eod.

963 **J**ure autem proprio Belgii nostri ista non requiruntur: quia anno 1611. Albertus & Isabella statuerunt, ut ubique in condendis testamentis servarentur locorum consuetudines; aliâs staretur Edicto perpetuo, quo sta-

tuitur 1°. ut testamenta scribantur, & sub-
signentur à testatore, & duobus testibus ad
id rogatis, quorum in testamento mentio
fiat à Notario, Pastore, aut vice-Pastore:
isti enim duo Notarii officio fungi possunt
in testamentis, juxta Edictum Caroli V. an-
ni 1553. qui nihil sibi, suisque usque ad
quartum gradum, juxta leges civiles com-
putandum, adscribere valeant. 2°. si loco-
rum consuetudines variæ essent, fervarentur
jura loci, ubi sita est res, de qua fit testamen-
tum.

Anno etiam 1620. iidem Principes decla-
rarunt, nulla esse testamenta, in quibus deest
signatura Notarii, testatoris, aut testium;
nisi testator non posset scribere, quo casu id
exprimendum esset à Notario sub poena nul-
litas. Valere tamen testamentum factum
apud acta, id est coram duobus Scabinis,
& Graphiario, aut Secretario. Anno tamen
1631. declararunt, ad testamentum peste in-
fectorum sufficere posse testem unicum, e-
tiam feminam.

964 Circa id tamen quod dictum est, servan-
da esse jura loci, ubi res est sita, Stockman-
sius decif. 9. *Hodie (inquit) sine hastatione
judicamus, sufficere solemnitates, quæ obtinent
in loco consecrationis, ut ubique, & quoad omnia
bona, vim habeat testamentum. Quam etiam
sententiam communi Doctorum calculo recep-
tum dicit Anselmo in art. 4. Edicti per-
petui Alberti & Isabellæ 1611. Unde Con-
siliium Brabantiae anno 1645. censuit, testa-
mentum Leodii confectum à Brabanto, li-
cèt ab ipso non subscriptum, effectum ha-
bere quoad bona sita in Brabantia, tamen
in Brabantia requiratur subscriptio. Codex
quoque Belgicus verb. *testamentum* n. 25. va-
lere dicit testamenta ad pias causas, etiam
testator non subscripserit, & Notarius non
expresserit in testamento, testatorem scribere
non posse.*

965 Testem in testamento posse esse Cleri-
cum, uti & Monachum, docent Anselmo
ad Edict. perpet. a. 11. 13. §. 16. Stockman-
sius decif. 5. ubi refert ita judicatum esse. Et
decif. 6. addit, legatarium posse adhiberi in
testem, licèt non possit petere suum lega-
tum: eò quòd detracto suo testimonio non
superfit legitima probatio; & ita in Galliis
observari. Decif. 7. ipsum etiam testamenti
executorem dicit adhiberi posse in testem,
dummodò non sit executor universalis, &
loco hæredum, sed minister dumtaxat ad
præstanda legata, & fidei commissã. Quia
talis nullum ex suo testimonio refert com-
modum, sed potiùs onus. Et idè judica-
tum, valere testamentum, in quo unus te-
stis erat testamenti executor.

CAPUT XCIV.

Testamentum, legatum, & qualibet ultima vo-

*luntas, ad pias causas, valet absque solemn-
tariis Jure Civili requisitis.*

Est sententia communis, fundata in cap. 966
relatum de testam. ubi Alexander III.
sic ait: *Relatum est, quòd cum ad vestrum exa-
men super relictis Ecclesia causa deducitur, non
nisi septem, vel quinque idonei testes interven-
runt, inde postpositis judicare, &c. Mandamus,
quatenus cum aliqua causa talis ad vestrum fue-
rit examen deducta, eam non secundum leges,
sed secundum Decretorum statuta tractatis, tri-
bus, vel duobus legitimis testibus requisitis. Quo-
niam scriptum est.* "In ore duorum vel trium"
testium stabit omne verbum. "Valet ergo te-
stamentum ad pias causas, etiam in foro ex-
terno, independenter à præsentia Parochi,
aut Notarii, modò adint duo testes. In foro
verò conscientie, etiam sine duobus teste, dum-
modò constet de ultima defuncti voluntate.
Idèque hæres in conscientia solvere tenetur
legata pia, dum ipsi quovis modo sufficien-
ter constat eam esse voluntatem defuncti,
v. g. per schedam propriâ manu ipsius sub-
scriptam. Imò ultima dispositio captatoria,
ut vocant, quâ testator suam voluntatem al-
terius dispositioni committit, valet ad pias
causas. Quia solo jure civili irritatur, jure
verò naturali & canonico sufficiens est, juxta
illud cap. *cum tibi* de testam. *Qui externam
voluntatem in alterius dispositionem commisit,
non videtur decedere intestatus.* In similibus
autem causis leges civiles attendi non de-
bent, uti dicitur citato cap. *relatum*. Videri
possunt Covarruvias c. 11. de testam. n. 9.
Julius Clarus §. *testamentum* q. 6. n. 1. & seq.
Fagnanus ad citatum c. *relatum*, ubi n. 2. di-
cit, legata pia peti posse coram JUDGE sæcula-
ri, eumque teneri causam decidere secundum
leges canonicas. Num. 8. testes duos in testa-
menta ad pias causas non esse de solemnitate
substantiali, sed probatoria. Num. 9. testa-
mentum illud valere scriptum manu testato-
ris, sine ullo teste. Num. 12. testes non de-
bere esse rogatos, &c.

CAPUT XCV.

*Testamentum ad causas profanas, licèt in foro
externo non valeat absque solemnitatibus ju-
ris, probabilius valet & obligat in foro con-
scientie.*

Probatur 1°. quia can. *ultima* 13. q. 2. §. 967
Gregorius dicit, quòd *ultima voluntas de-
functi modis omnibus servari debet.* Enimverò
nihil magis æquum, quàm ultimas hominum
voluntates impleri, cum de iis sufficienter
constat, etsi quædam solemnitates Juris Ci-
vilis eis desint: utpote quæ ad probationem
potiùs testamenti, quàm ad ejus in foro po-
li substantiam censendæ sunt pertinere.
2°, quia cap. *indicame* de testam. *Cognovi-*